

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șaptea)

4 iulie 2024*

„Trimitere preliminară – Acordul de asociere CEE-Turcia – Decizia nr. 1/80 – Articolul 13 – Clauza de «standstill» – Domeniu de aplicare – Noțiunea de «nouă restricție» – Reglementare națională care introduce condiții mai restrictive pentru obținerea unui permis de ședere permanentă”

În cauza C-375/23 [Meislev]¹,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Højesteret (Curtea Supremă, Danemarca), prin decizia din 6 iunie 2023, primită de Curte la 13 iunie 2023, în procedura

EN

împotriva

Udlændingenævnet,

CURTEA (Camera a șaptea),

compusă din domnul F. Biltgen (raportor), președinte de cameră, și domnii N. Wahl și J. Passer, judecători,

avocat general: domnul N. Emiliou,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru EN, de C. Friis Bach Ryhl și T. Ryhl, advokater;
- pentru guvernul danez, de J. F. Kronborg și C. Maertens, în calitate de agenți, asistate de R. Holdgaard, advokat;
- pentru Comisia Europeană, de O. Glinicka, B.-R. Killmann și C. Vang, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: daneza.

¹ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile din procedură.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 13 din Decizia nr. 1/80 a Consiliului de asociere din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii dintre Comunitatea Economică Europeană și Turcia (denumită în continuare „Decizia nr. 1/80”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între EN, resortisant turc, pe de o parte, și Udlændingenævnet (Comisia de Soluționare a Contestațiilor în materie de Imigrație, Danemarca), pe de altă parte, în legătură cu respingerea de către aceasta din urmă a cererii sale de obținere a unui permis de ședere permanentă în Danemarca.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Acordul de asociere

- 3 Din articolul 2 din Acordul de instituire a unei asocieri între Comunitatea Economică Europeană și Turcia, care a fost semnat la 12 septembrie 1963 la Ankara între Republica Turcia, pe de o parte, și statele membre ale CEE și Comunitate, pe de altă parte, și care a fost încheiat, aprobat și confirmat în numele acesteia din urmă prin Decizia 64/732/CEE a Consiliului din 23 decembrie 1963 (JO 1964, 217, p. 3685, Ediție specială, 11/vol. 1, p. 10, denumit în continuare „acordul de asociere”) rezultă că acesta are drept scop să promoveze consolidarea continuă și echilibrată a relațiilor comerciale și economice dintre părțile contractante ținând seama pe deplin de necesitatea de a asigura dezvoltarea accelerată a economiei Turciei și ridicarea nivelului de ocupare și a condițiilor de viață ale poporului turc.
- 4 În acest scop, acordul de asociere prevede o etapă pregătitoare care permite Republicii Turcia să își consolideze economia cu ajutorul Comunității (articolul 3), o etapă de tranziție, pe parcursul căreia părțile contractante asigură instituirea treptată a unei uniuni vamale și apropierea politicilor economice (articolul 4), și o etapă definitivă, care se bazează pe uniunea vamală și presupune consolidarea coordonării politicilor economice ale părților contractante (articolul 5).
- 5 Articolul 6 din acordul de asociere prevede:
„Pentru a asigura punerea în aplicare și dezvoltarea treptată a regimului de asociere, părțile contractante se întrunesc în cadrul unui [c]onsiliu de asociere care acționează în limitele atribuțiilor conferite prin prezentul acord [de asociere].”

- 6 Potrivit articolului 8 din acordul de asociere, care figurează în titlul II al acestuia, denumit „Punerea în aplicare a etapei de tranziție”:

„Pentru realizarea obiectivelor prevăzute la articolul 4, Consiliul de asociere stabilește, înainte de începutul etapei de tranziție și în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 1 din protocolul provizoriu, condițiile, modalitățile și ritmurile de punere în aplicare a dispozițiilor din domeniile care intră sub incidența Tratatului [CE] și care urmează să fie luate în considerare, în special cele menționate în prezentul titlu, precum și orice clauză de salvagardare care s-ar dovedi utilă.”

- 7 Articolul 9 din acordul de asociere are următorul cuprins:

„Părțile contractante recunosc că, în domeniul de aplicare al acordului [de asociere] și fără a se aduce atingere dispozițiilor speciale care ar putea fi stabilite în conformitate cu articolul 8, orice discriminare pe motiv de cetățenie sau naționalitate este interzisă în conformitate cu principiul prevăzut la articolul 7 din Tratatul [CE].”

- 8 Articolul 12 din acordul de asociere, care figurează în capitolul 3, intitulat „Alte dispoziții cu caracter economic”, din titlul II al acestuia, prevede:

„Părțile contractante convin să se întemeieze pe articolele [45 TFUE], [46 TFUE] și [47 TFUE] pentru a realiza treptat libera circulație a lucrătorilor între acestea.”

Protocolul adițional

- 9 Protocolul adițional semnat la 23 noiembrie 1970 la Bruxelles și încheiat, aprobat și confirmat în numele Comunității prin Regulamentul (CEE) nr. 2760/72 al Consiliului din 19 decembrie 1972 (JO 1972, L 293, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 1, p. 37, denumit în continuare „protocolul adițional”), care, în conformitate cu articolul 62, face parte integrantă din acordul de asociere, stabilește, potrivit articolului 1, „condițil[e], modalitățil[e] și ritmuril[e] de realizare a etapei tranzitorii menționate la articolul 4 [din acest acord]”.

- 10 Protocolul adițional cuprinde un titlu II, denumit „Circulația persoanelor și a serviciilor”, al cărui capitol I privește „[l]ucrătorii” și al cărui capitol II este intitulat „Drept de stabilire, servicii și transporturi”.

- 11 Articolul 41 din protocolul adițional, care figurează în acest capitol II, are următorul cuprins:

„(1) Părțile contractante se abțin să introducă în relațiile dintre ele noi restricții cu privire la libertatea de stabilire și la libertatea de prestare a serviciilor.

(2) Consiliul de asociere stabilește, în conformitate cu principiile enunțate la articolele 13 și 14 din Acordul de asociere, ritmul și modalitățile prin care părțile contractante elimină treptat în relațiile dintre ele restricțiile privind libertatea de stabilire și libertatea de prestare a serviciilor.

[...]”

Decizia nr. 1/80

- 12 Astfel cum reiese din al treilea considerent al Deciziei nr. 1/80, aceasta urmărește să îmbunătățească, în domeniul social, regimul de care beneficiază lucrătorii turci și membrii familiilor acestora în raport cu regimul instituit prin Decizia nr. 2/76 a Consiliului de asociere din 20 septembrie 1976.
- 13 Capitolul II din Decizia nr. 1/80, intitulat „Dispoziții sociale”, cuprinde o secțiune 1, intitulată la rândul său „Aspecte referitoare la ocuparea forței de muncă și la libera circulație a lucrătorilor”, în care figurează articolele 6-16 din această decizie.
- 14 Articolul 6 din Decizia nr. 1/80 prevede:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor articolului 7, referitor la accesul liber la încadrarea în muncă al membrilor familiei sale, lucrătorul turc care este încadrat pe piața legală a muncii dintr-un stat membru:

- are dreptul, în acest stat membru, după un an în care a fost încadrat în muncă în mod legal, la reînnoirea permisului său de muncă la același angajator, dacă acesta dispune de un loc de muncă;
- are dreptul, în acest stat membru, după trei ani în care a fost încadrat în muncă în mod legal și sub rezerva priorității care trebuie acordată lucrătorilor din statele membre ale Comunității, să accepte o altă ofertă din partea unui angajator, la alegerea sa, făcută în condiții obișnuite și înregistrată la serviciile de ocupare a forței de muncă din acest stat membru, în cadrul aceleiași profesii;
- beneficiază, în acest stat membru, după patru ani în care a fost încadrat în muncă în mod legal, de acces liber la orice activitate salariată, la alegerea sa.

[...]

(3) Modalitățile de aplicare a dispozițiilor alineatelor (1) și (2) sunt stabilite de reglementările naționale.” [traducere neoficială]

- 15 Articolul 13 din Decizia nr. 1/80 prevede:
- „Statele membre ale Comunității și Turcia nu pot introduce noi restricții privind condițiile de acces la încadrarea în muncă a lucrătorilor și a membrilor familiei lor care se găsesc pe teritoriul acestor state în situație legală în ceea ce privește șederea și accesul pe piața muncii.” [traducere neoficială]
- 16 Conform articolului 16 din Decizia nr. 1/80, dispozițiile din secțiunea 1 din capitolul II din aceasta sunt aplicabile începând de la 1 decembrie 1980.

Dreptul danez

17 Articolul 11 din udlændingeloven (Legea privind străinii), în versiunea aplicabilă faptelor din litigiul principal și care rezultă din Decretul de codificare nr. 412 din 9 mai 2016 și din modificările ulterioare ale acestuia (denumită în continuare „Legea privind străinii”), avea următorul cuprins:

„1. Permisul de ședere în conformitate cu articolele 7-9 f, 9 i-9 n sau 9 p se acordă cu posibilitate de ședere pe durată nedeterminată sau în vederea unei șederi temporare în Danemarca. Permisul de ședere poate fi limitat în timp.

[...]

3. Cu excepția cazului în care permisul de ședere este retras în conformitate cu articolul 19, un străin cu vârsta de 18 ani sau mai mult poate solicita și obține un permis de ședere permanentă în următoarele condiții:

1) Sub rezerva alineatului (7), străinul are drept de ședere legală în Danemarca de cel puțin șase ani, cu excepția cazurilor prevăzute la alineatele 5 și 6, și trebuie să fi beneficiat, în toată această perioadă, de un permis de ședere eliberat în temeiul articolelor 7-9 f, 9 i-9 n sau 9 p [...]

[...]

8) Străinul trebuie să fi ocupat un loc de muncă salariat cu normă întreagă sau să fi desfășurat o activitate independentă (a se vedea alineatul 8) timp de cel puțin doi ani și șase luni în ultimii trei ani anteriori eliberării unui permis de ședere permanentă.

[...]

5. Cu excepția cazului în care permisul de ședere este retras în temeiul articolului 19, un permis de ședere permanentă poate fi eliberat la cerere străinului cu vârsta de 18 de ani sau mai mult care a avut reședința legală în Danemarca pentru o perioadă de cel puțin patru ani și care a beneficiat, în toată această perioadă, de un permis de ședere în temeiul articolelor 7-9 f, 9 i-9 n sau 9 p, dacă îndeplinește condițiile prevăzute la alineatul 3 punctele 2-9 și la alineatul 4. [...]

[...]

16. Chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul 3 punctele 4-9 sau la alineatul 4 punctele 1-4, un permis de ședere permanentă poate fi eliberat unui străin cu vârsta de peste 18 de ani sau mai mult dacă nu se poate impune îndeplinirea acestor condiții în conformitate cu obligațiile internaționale ale Danemarcei, inclusiv [Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, aprobată în numele Comunității Europene prin Decizia 2010/48/CE a Consiliului din 26 noiembrie 2009 (JO 2010, L 23, p. 35)].”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 18 La 24 mai 2013, reclamantului din litigiul principal, resortisant turc, i s-a eliberat un permis de ședere temporară în Danemarca pe baza căsătoriei sale cu o resortisantă daneză cu reședința pe teritoriul danez, care, printr-o decizie a Udlændingestyrelsen (Oficiul pentru Migrație, Danemarca) din 15 octombrie 2020, a fost prelungit până la 15 octombrie 2026.
- 19 La 27 martie 2017, reclamantul din litigiul principal, care beneficia de statutul de lucrător în Danemarca și intra, în acest temei, în domeniul de aplicare al Acordului de asociere și al Deciziei nr. 1/80, a introdus la Oficiul pentru Migrație o cerere de permis de ședere permanentă în Danemarca.
- 20 Printr-o decizie din 10 noiembrie 2017, Oficiul pentru Migrație a respins această cerere pentru motivul că reclamantul din litigiul principal nu îndeplinea condiția privind șederea legală în Danemarca pentru o perioadă neîntreruptă de cel puțin șase ani, prevăzută la articolul 11 alineatul 3 punctul 1 din Legea privind străinii, și nici condițiile specifice prevăzute la acest articol 11 alineatul 5, care permit obținerea unui permis de ședere permanentă după patru ani de ședere legală în Danemarca.
- 21 La 14 noiembrie 2017, reclamantul din litigiul principal a introdus o cale de atac împotriva acestei decizii la Comisia de Soluționare a Contestațiilor în materie de Imigrație. Printr-o decizie din 18 iulie 2018, aceasta a confirmat decizia Oficiului pentru Migrație pentru motivul că reclamantul din litigiul principal nu îndeplinea condițiile prevăzute de Legea privind străinii.
- 22 La 15 octombrie 2018, reclamantul din litigiul principal a sesizat Københavns byret (Tribunalul Municipal din Copenhaga, Danemarca) cu o acțiune având ca obiect anularea acestei din urmă decizii.
- 23 Printr-o ordonanță din 31 martie 2020, această instanță a trimis cauza la Østre Landsret (Curtea de Apel a Regiunii de Est, Danemarca), care, printr-o decizie din 2 februarie 2022, a admis concluziile Comisiei de Soluționare a Contestațiilor în materie de Imigrație prin care se solicita respingerea acestei acțiuni.
- 24 La 1 martie 2022, reclamantul din litigiul principal a sesizat Højesteret (Curtea Supremă, Danemarca), care este instanța de trimitere, cu un recurs îndreptat împotriva acestei decizii.
- 25 Această instanță arată că, pentru ca o măsură să fie calificată drept „nouă restricție”, în sensul articolului 13 din Decizia nr. 1/80, ea trebuie să aibă ca obiect sau ca efect să supună exercitarea de către un resortisant turc a liberei circulații a lucrătorilor pe teritoriul statului membru în cauză unor condiții mai restrictive decât cele care îi erau aplicabile la data intrării în vigoare a acestei decizii pe teritoriul acestui stat membru [Hotărârea din 22 decembrie 2022, Udlændingenævnet (Examen de limbă impus străinilor), C-279/21, EU:C:2022:1019, punctul 30].
- 26 Instanța menționată amintește că, desigur, Curtea a statuat că principiile admise în cadrul articolelor 45-47 TFUE trebuie, în măsura posibilului, să fie transpuse resortisanților turci care beneficiază de drepturi recunoscute de asocierea CEE-Turcia (Hotărârea din 6 iunie 1995, Bozkurt, C-434/93, EU:C:1995:168, punctele 19 și 20, precum și Hotărârea din 8 decembrie 2011, Ziebell, C-371/08, EU:C:2011:809, punctul 66). Cu toate acestea, în ceea ce privește Decizia nr. 1/80, ar lipsi obiectivul mai larg de a facilita exercitarea dreptului fundamental și individual de liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre conferit direct cetățenilor Uniunii pe care

se bazează Directiva 2004/38 a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO 2004, L 158, p. 77, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56) (Hotărârea din 8 decembrie 2011, Ziebell, C-371/08, EU:C:2011:809, punctul 68).

- 27 În plus, deși Curtea a recunoscut deja că modificările condițiilor de acordare a permiselor de ședere intră în domeniul de aplicare al articolului 13 din Decizia nr. 1/80 în măsura în care afectează situația lucrătorilor turci (Hotărârea din 9 decembrie 2010, Toprak și Oguz, C-300/09 și C-301/09, EU:C:2010:756, punctul 44), aceasta încă nu s-ar fi pronunțat cu privire la aspectul dacă o reglementare națională care prevede condiții mai stricte pentru obținerea unui permis de ședere permanentă într-un stat membru în raport cu cele care erau aplicabile la data intrării în vigoare a acestei decizii în respectivul stat membru constituie o „nouă restricție”, în sensul articolului menționat.
- 28 Dacă aceasta ar fi situația, instanța de trimitere ridică problema dacă o astfel de restricție poate fi justificată de un motiv imperativ de interes general. Curtea ar fi recunoscut că obiectivul care constă în a garanta o integrare cu succes a resortisanților unor țări terțe în statul membru în cauză, invocat de autoritățile daneze, poate constitui un motiv imperativ de interes general în raport cu Decizia nr. 1/80 (Hotărârea din 12 aprilie 2016, Genc, C-561/14, EU:C:2016:247, punctul 56). Cu toate acestea, Curtea nu ar fi avut încă ocazia să se pronunțe cu privire la aspectul dacă unele condiții referitoare la durata prealabilă a șederii și la ocuparea unui loc de muncă de către un lucrător turc în statul membru în cauză, de care este condiționată eliberarea unui permis de ședere permanentă, pot fi considerate adecvate pentru a garanta realizarea acestui obiectiv.
- 29 În aceste condiții, Højesteret (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) O reglementare națională care stabilește condițiile de obținere a unui permis de ședere permanentă într-un stat membru intră în domeniul de aplicare al clauzei de standstill prevăzute la articolul 13 din [Decizia nr. 1/80]?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ, înăsprirea condițiilor temporale pentru obținerea unui permis de ședere permanentă într-un stat membru (cu alte cuvinte, înăsprirea cerințelor minime stabilite în ceea ce privește durata șederii anterioare și a încadrării în muncă a străinului în statul membru) poate fi considerată adecvată pentru facilitarea integrării reușite a resortisanților țărilor terțe?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 30 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 13 din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că o reglementare a unui stat membru care condiționează obținerea unui permis de ședere permanentă de către un lucrător turc cu reședința legală în acest stat membru și care intră în domeniul de aplicare al articolului 6

- alineatul (1) din această decizie de îndeplinirea unor condiții mai stricte decât cele aplicabile la data intrării în vigoare a deciziei menționate în statul membru respectiv constituie o „nouă restricție” în sensul articolului 13 din aceeași decizie.
- 31 Din modul de redactare a articolului 13 menționat rezultă că această dispoziție stabilește o clauză de standstill prin care se interzice statelor membre introducerea de noi restricții privind condițiile de acces la încadrarea în muncă a lucrătorilor turci și a membrilor familiilor acestora care se află pe teritoriul lor în situație de legalitate în ceea ce privește șederea și încadrarea în muncă.
- 32 Potrivit unei jurisprudențe constante, această clauză de standstill interzice în mod general introducerea oricărei măsuri interne noi care ar avea ca obiect sau ca efect să supună exercitarea de către un resortisant turc a liberei circulații a lucrătorilor pe teritoriul național unor condiții mai restrictive decât cele aplicabile la intrarea în vigoare a Deciziei nr. 1/80 în statul membru în cauză [Hotărârea din 9 februarie 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid și alții (Retragerea dreptului de ședere al unui lucrător turc), C-402/21, EU:C:2023:77, punctul 52 și jurisprudența citată].
- 33 O asemenea interpretare largă a domeniului de aplicare al clauzei de standstill în cauză se justifică în raport cu obiectivul Deciziei nr. 1/80, ce constă în instituirea liberei circulații a lucrătorilor. Astfel, atât o nouă restricție care înăsprește condițiile de acces la prima activitate profesională al unui lucrător turc sau al membrilor familiei sale, cât și cea care, odată ce acest lucrător sau membrii familiei sale beneficiază de drepturi în ceea ce privește încadrarea în muncă în temeiul articolului 6 sau al articolului 7 din această decizie, restrânge accesul acestuia la o activitate salariată garantată de aceste drepturi contravin obiectivului deciziei menționate de realizare a liberei circulații a acestor lucrători [Hotărârea din 9 februarie 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid și alții (Retragerea dreptului de ședere al unui lucrător turc), C-402/21, EU:C:2023:77, punctul 53].
- 34 Astfel, Curtea a statuat că măsurile unui stat membru care urmăresc să stabilească criteriile de legalitate a situației resortisanților turci, prin adoptarea sau prin modificarea printre altele a condițiilor de ședere a acestor resortisanți pe teritoriul său, pot constitui noi restricții în sensul articolului 13 din Decizia nr. 1/80. Curtea a stabilit de asemenea că o legislație națională care permite retragerea drepturilor de ședere pe care persoanele în cauză le dețin în temeiul articolului 6 alineatul (1) a treia liniuță și al articolului 7 al doilea paragraf din decizia respectivă limitează dreptul acestora la liberă circulație în raport cu dreptul la liberă circulație de care beneficiau la momentul intrării în vigoare a acestei decizii și constituie, prin urmare, o nouă restricție în sensul articolului 13 menționat [Hotărârea din 9 februarie 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid și alții (Retragerea dreptului de ședere al unui lucrător turc), C-402/21, EU:C:2023:77, punctele 58 și 59].
- 35 În speță, din decizia de trimitere reiese că, din luna mai 2013, reclamantul din litigiul principal este titularul unui permis de ședere temporară în Danemarca, prelungit până la 15 octombrie 2026, care îi dă dreptul de a lucra și de a studia în acest stat membru. Prin urmare, reclamantul din litigiul principal beneficiază de statutul de lucrător care are reședința legală în statul membru respectiv și intră în domeniul de aplicare al articolului 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80.
- 36 Trebuie amintit că această dispoziție conferă lucrătorului turc dreptul, după o anumită perioadă de încadrare legală în muncă, de a continua să își desfășoare activitatea salariată la același angajator sau în aceeași profesie la un angajator pe care îl alege ori de a avea acces liber la orice activitate salariată, la alegerea sa. Aceasta implică în mod necesar existența unui drept de ședere

corelativ, în caz contrar dreptul de a avea acces la piața muncii și de a desfășura o activitate salariată fiind lipsit de orice efect (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 iunie 1995, Bozkurt, C-434/93, EU:C:1995:168, punctul 28, precum și Hotărârea din 2 iunie 2005, Dörr și Ünal, C-136/03, EU:C:2005:340, punctul 66 și jurisprudența citată).

- 37 Or, refuzul autorităților naționale competente de a acorda, în temeiul Legii privind străinii, un drept de ședere permanentă lucrătorilor turci care, precum reclamantul din litigiul principal, intră sub incidența articolului 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80 și sunt titulari ai unui permis de ședere temporară în Danemarca nu are ca efect să îi împiedice pe aceștia din urmă să își exercite în continuare activitatea profesională și să beneficieze de drepturile conferite de această dispoziție, în special de un drept de ședere în respectivul stat membru. Prin urmare, un astfel de refuz nu aduce atingere exercitării de către lucrătorii turci care intră în domeniul de aplicare al dispoziției menționate și care au reședința legală în statul membru menționat a dreptului lor la liberă circulație.
- 38 Rezultă că, deși Legea privind străinii, care prevede printre altele că străinii în vârstă de peste 18 de ani pot obține un permis de ședere permanentă cu condiția să fi avut reședința legală în Danemarca timp de cel puțin șase ani și să fi ocupat un loc de muncă salariat cu normă întreagă sau să fi desfășurat o activitate independentă timp de cel puțin doi ani și șase luni în cursul celor trei ani anteriori eliberării acestui permis, constituie o înăsprire a condițiilor de obținere a unui permis de ședere permanentă în raport cu cele care erau aplicabile la data intrării în vigoare a Deciziei nr. 1/80 în acest stat membru, această lege nu constituie o „nouă restricție”, în sensul articolului 13 din decizia respectivă. Astfel, legea menționată nu aduce atingere exercitării de către resortisanții turci care intră în domeniul de aplicare al articolului 6 alineatul (1) din decizia menționată care au reședința legală în respectivul stat membru a dreptului lor la liberă circulație pe teritoriul acestuia din urmă.
- 39 Orice interpretare contrară ar însemna să nu se țină seama de faptul că lucrătorii turci nu pot obține un drept de ședere permanentă într-un stat membru în temeiul articolului 13 din Decizia nr. 1/80 coroborat cu articolul 45 alineatul (3) litera (d) TFUE. Astfel, regimul aplicabil în temeiul articolului 45 TFUE nu poate fi transpus în mod automat lucrătorilor turci (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 iunie 1995, Bozkurt, C-434/93, EU:C:1995:168, punctul 41), iar clauza de standstill prevăzută la acest articol 13 nu este în sine de natură să confere resortisanților turci, exclusiv în temeiul reglementării Uniunii, un drept la liberă circulație a lucrătorilor și nici un drept de ședere care să constituie corolarul acestuia (a se vedea prin analogie Hotărârea din 20 septembrie 2007, Tum și Dari, C-16/05, EU:C:2007:530, punctul 52, precum și Hotărârea din 24 septembrie 2013, Demirkan, C-221/11, EU:C:2013:583, punctul 54).
- 40 În consecință, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 13 din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că o reglementare a unui stat membru care condiționează obținerea unui permis de ședere permanentă de către un lucrător turc care are reședința legală în acest stat membru și care intră în domeniul de aplicare al articolului 6 alineatul (1) din această decizie de îndeplinirea unor condiții mai stricte decât cele aplicabile la data intrării în vigoare a deciziei respective în statul membru menționat nu constituie o „nouă restricție”, în sensul articolului 13 din aceeași decizie, în măsura în care aceasta nu aduce atingere exercitării de către resortisanții turci care au reședința legală în același stat membru a dreptului lor la liberă circulație pe teritoriul acestuia din urmă.

Cu privire la a doua întrebare

- 41 Ținând seama de răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare, din moment ce aceasta nu este adresată de instanța de trimitere decât în ipoteza unui răspuns afirmativ la prima întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 42 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șaptea) declară:

Articolul 13 din Decizia nr. 1/80 a Consiliului de asociere din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii dintre Comunitatea Economică Europeană și Turcia

trebuie interpretat în sensul că

o reglementare a unui stat membru care condiționează obținerea unui permis de ședere permanentă de către un lucrător turc care are reședința legală în acest stat membru și care intră în domeniul de aplicare al articolului 6 alineatul (1) din această decizie de îndeplinirea unor condiții mai stricte decât cele aplicabile la data intrării în vigoare a deciziei respective în statul membru menționat nu constituie o „nouă restricție”, în sensul articolului 13 din aceeași decizie, în măsura în care aceasta nu aduce atingere exercitării de către resortisanții turci care au reședința legală în același stat membru a dreptului lor la liberă circulație pe teritoriul acestuia din urmă.

Semnături